

Doposud jsme se učili, tedy posledních asi 40 let, že za vznik naší republiky můžeme poděkovat VŘSR. To, že nám svobodu vybojovali především naši legionáři ví většina. Jedním z nich byl i Josef Trhlík z 8. pluku.

Без думи
(„Пикер“ — Талин)

Když bolševici sváděli kruté boje s našimi legionáři určitě nikoho z nich nenapadlo, že koncem tohoto století bude komunismus vybudován jen pro několik stovek možná tisícovek nomenklaturních funkcionářů. Národům Ruska dnes opravdu nezbyvá než vzít čepici a žebrať. A to ještě ty největší zločiny jejichž se dopouštěla KSSS a jí vytvořená GPU, NKVD či KGB jsou přikryty rouškou tajemství.

V.H.

u v n ě t ě č í s l a :

1. Markéta a Jožka Trhlíkovi: Vzpomínka na našeho otce Josefa Trhlíka - legionáře.
2. Jan Sádovský /Videň/: M e l v i n L a s k y.
3. Vratislav Effenberger: Problém zla /Národní politika/.
4. Návrh rozpočtu "Dnů míru a čs.-sov.přátelství konaných 10. - 11. září 1988 v Šumperku.
5. Připravujeme: Jak Ciccollina pronikla do parlamentu.

Předpokl.cena: 1,- Kčs MIČ 47263 Náklad: 50 výtisků

v y c h á z e l o 1 9 7 3 - 1 9 7 5

o h n o v e n o 1 9 8 7 r o č n í k 8 č í s

Vydává: Vladimír Hajný
ČSA 34, 787 01 Šumperk

Red. Josef Volařík
rada: Marta Zemanová

Uzávěrka: 3.února 1991

6

RES PUBLICA

Melvin Lasky

Jan Sádovský (Videa)

Počátkem minulého roku se dožil sedmdesátiletý Melvin Lasky, západní publicista amerického původu a jedna z vedoucích postav skupiny západních intelektuálů, která od konce druhé světové války až do dnešních dnů věnovala svou činnost nekompromisní konfrontaci s komunismem.

V době, charakterizované rozpadem ortodoxních režimů ve státech Střední, Východní a Jihovýchodní Evropy, byla závažná lehkost zhroutení ustrnulých politických struktur věst k mylnému závěru, že jde o jakýsi skoro samozřejmý a samočinný vývoj. Pocity ulehčení, doprovázející politické změny v tak dlouhou dobu komunismem ovládaných zemích, svádí k zapomnění na doby často obtížné a i občas nepopulární konfrontace domácího odporu s brutální hegemonií jedné strany, a také k zapomnění na obtíž, se kterými se setkávalo střetnutí nekompromisních západních intelektuálů a publicistů s komunismem.

Není tomu ani tak dlouho, kdy neúprosně kritický postoj vůči komunistické ideologii a komunistické politické praxi býval — zvláště v levicových kruzích západních intelektuálů — označován za tzv. 'primitivní antikomunismus', a nejen jednotlivcům, ale i celým institucím se často vytýkalo, že pokračují prý již v dávno překonané studené válce. Dnes, kdy se veřejnost, jak na Západě, tak i v některých komunisticky ovládaných státech dozvídá fakta a podrobnosti o posledních desetiletích komunistických režimů, dochází k tiché rehabilitaci těch, kdo si nikdy nedělali iluze o tom, s čím mají co činit ve svém zásadním konfliktu s komunistickou ideologií a praxí. Jednou z vedoucích postav této intelektuální menšiny je publicista Melvin Lasky.

Lasky je původem Američan a do Evropy přišel s americkou armádou v závěrečné fázi druhé světové války. Tehdy byl příslušníkem jednotek, kterým připadl úkol postarat se o vzkrácení německého intelektuálního, kulturního a uměleckého života z úpadku, způsobeného nacismem. V tomto směru sehrál kulturní referáty vojenských vlád západních spojenců v obsazené Evropě nesmírně důležitou, i když rychle zapomenutou úlohu. Ve svých vzpomínkách na tehdejší dobu mluví Lasky o nutě hodině západoevropského a zvláště německého života.

Melvin Lasky patřil však k poměrně malé skupině anglosaských intelektuálů, kteří již v r. 1945, ve chvílích doznávajícího spojenectví mezi západními velmocemi a Sovětským svazem, zcela jasně rozpoznali, že nacismus byl sice poražen, ale že se na obzoru Evropy začíná rýsovat nebezpečí nové brutální totality, ohrožující právě nabytou evropskou svobodu. Pod dojmem sovětsko-komunistické expanse, která vyvrcholila v únoru 1948 komunistickým pučem v Československu, začal Lasky intelektuální mobilizaci proti komunistické infiltraci, využívající tehdy ještě dost živou legendu nezbytelného pokračování v boji proti tzv. fašismu. Izolace, do které nacismus uvrhl většinu evropských zemí v době války, se projevovala v nedostatku informací o širších souvislostech politického a intelektuálního života. Železná opona, která oddělila Západní a Východní Evropu, byla další překážkou pro vytváření potřebného veřejného mínění o tom, co znamená v praxi komunismus, uplatňovaný v zemích, kde se zmocnil vlády. Lasky rozpoznal, že věcná diskuse o komunismu je předpokladem jakékoli konfrontace s jeho ideologií. V r. 1948 začal vydávat měsíčník 'Der Monat', určený v prvé řadě pro intelektuály západních okupačních zón Německa. Poměrně rychle následovaly časopisy 'Forum' v Rakousku a 'Encounter' pro anglosaské země.

Při pohledu zpět na více než čtyři desetiletí lze dnes říci, že Laskyho 'Monat' byl nejspěšnějším pokusem, zvednout konfrontaci s komunismem na rovinu přijatelnou i kritickým západním intelektuálům. Jeho zásluhou se mohli i ti, kdo stále ještě kolísali mezi rozpaky a sympatiemi pro tzv. 'komunistický sociální experi-

ment', seznámit s osobními zkušenostmi publicistů a literátů, kteří v meziválečném období a za války viděli v komunismu schůdné východisko ze sociální a politické problematiky, než museli trpkým způsobem poznat, že ideologie, která se kdysi představila jako prostředek k osvobození proletariátu, již dávno zdegenerovala v pouhý nástroj bezohledné sovětské politické a teritoriální expanse.

Laskyho časopis, společně s jeho následovníky v jiných zemích, seznamoval západní veřejnost systematicky s intelektuálně přesvědčivou výpovědí anglického spisovatele George Orwella, dobrovolníka ve vojsku madridské vlády, který ve španělské občanské válce poznal jak bestiální tvář komunismu, tak i mocenské aspirace, prosazované bezohlednými prostředky Sovětským svazem. Bývalý italský komunistický literát Ignazio Silone se stal, díky Laskyho 'Monatu', přímo symbolem intelektuální generace, která zprvu podlehla a nakonec přece jen prohlédla — jeho slovy — komunismus jako 'božstvo, které zklamalo'. Na stránkách Laskyho časopisu se seznámili západní intelektuálové se svědectvím přešedivělého komunisty maďarského původu Artúra Koestlera, ze kterého se stal neúprosný odpůrce komunismu.

Francouzští spisovatelé Albert Camus a André Gide dostali Laskyho prostřednictvím možnost zasáhnout do ideologické konfrontace, která ve svých úsudech upevnila západní intelektuální život do té míry, že v padesátých letech se stal do značné míry imunní proti všem komunistickým náhám o kulturní subverzi, koncipované tehdejšími východními blokem jako předvoj mocenské expanse. Pro generace, narozené po druhé světové válce, bylo Laskyho úsilí často zdrojem pochyb a výčitek, kritik a útoků, což však nikterak nezmenšuje Laskyho zásluh, vyplývající hlavně z jeho schopnosti, rozoznávat i v komplexních situacích mezi zdánlivě přijatelnou formou a jí pouze zastíranou podstatou komunistické hrozby.

Na literárních kongresech, schůzích spisovatelů a symposiích publicistů vystupoval Lasky vždy jako nekompromisní zastánce svobody svědomí, projevu a slova. Neuchyloval se k libovým frázím, přijatelným pro všechny, nýbrž vyhledával otevřené konfrontace s publicisty Sovětského svazu a jeho tehdejších satelitů, odhaloval jejich taktickou frazeologii, vyvracel argumenty, nazýval věci pravým jménem, nerozpakoval a komunistickou kulturní politikou, neváhal mluvit o literární kolaboraci jednotlivců, pochyboval o jeden čas módní možnosti tzv. 'koexistence', neustával varovat před nebezpečím jakéhokoli kompromisu s ideologií, která sama kompromis nebyla ochotna uznat, s výjimkou jeho užitečnosti jako taktického prostředku.

V době zmatených západních intelektuálních sympatií pro východoněmeckého básníka a dramatika — s rakouským občanstvím — Berta Brechta, vystoupil Lasky s tehdy nepopulárním poukazem na Brechtův oportunismus a jeho jednoznačnou minulost. V roce 1954 — po Brechtově nechtěném postoji vůči vzpouře východoněmeckých dělníků, potlačené sovětskými tanky — mu Lasky nabídl, že v 'Monatu' otiskne rozsahem neomezený Brechtův příspěvek, pojednávající o jeho názoru na uměleckou svobodu. Brecht se pochopitelně neozval a v Laskyho 'Monatu' vyšlo několik zcela prázdných stránek pod záhlavím: Bert Brecht: Co si myslím o umělecké svobodě.

Tyto a jiné epizody vynesly Laskymu nejen ve Východní Evropě, ale i v západních levicových kruzích velmi často výčit-

ku, že je nepolepšitelným a nepoučitelným tzv. 'studným válečníkem', že jeho nekompromisní postoj prý poškozuje možnosti dospět konečně k dialogu, ke kompromisu, k vyrovnání mezi Západem a Východem. Dnes, před pozadím vývoje ve Střední, Východní a Jihovýchodní Evropě, se stává zřejmé, že Laskyho postoj neznamená nic jiného, než zásadní neochotu smířit se se stavem věcí v zemích, ovládaných komunismem a přenechat jeho oběti vlastnímu osudu.

Laskyho postoj však nevycházel výlučně z aktuálních událostí konfrontace s komunismem, nýbrž z poznání evropských tradic utopického a radikálního sociálního myšlení. Neodvolával se jen na současné jevy, nýbrž poukazyval na širší souvislosti, na kontinuitu vývoje, nepolepšoval jen s komunistickými představiteli přítomnosti, nýbrž s radikály evropského sedmáctého století, analysoval Fio-reho, Thomase Mora, Weitlinga, Marxe, Lenina, včetně jejich nejmladších následovníků v revolučním roce západních evropských intelektuálů, odpovídajícímu intelektuálnímu vývoji komunistických zemí v roce 1968.

Laskyho škola myšlení představuje v podstatě antologii populárních politicko-sociálních omylů, které nikdy nepřestal kritizovat. Právě současný vývoj v evropských komunistických státech znamená Laskyho rehabilitaci jako nesmírně přesného a důsledného analytika, a zařazuje to, co mu bylo vytýkáno jako 'nepoučitelný antikomunismus' do širších a ospravedlňujících perspektiv.

Neobvyklou aktualitu nabývají Laskyho rozbor, ve kterých již před deseti lety zodpověděl otázku po pravé podstatě socialismu poukazem na Leninovy úvahy z roku 1918, vrcholící ve zjištění — doslova — že 'co je socialismus vlastně nevíme'. Jak Lasky neustával zdůrazňovat, řekl Lenin ještě těsně před vlastní smrtí Bucharinovi: 'Nejsme s to předložit závaznou charakteristiku socialismu. Jak bude socialismus vyhlížet ve své konečné podobě, to nemůžeme říci'. Laskyho odkazy na tyto Leninovy výroky se zdají nabývat neobvyklou aktualitu právě v této době, kdy převážná část problematiky reformujících se zemí — ale také úvahy západních socialistů — hledají odpovědi právě na tyto otázky.

Jak jsme již řekli: vracet se k Laskyho úvahám nepostrádá právě za našich dnů určitou pikantérii, neboť ospravedlňuje stejnou míru jejich autora jako i dodává kritikám jeho někdejších odpůrců charakter krátkozraké pošetilosti. Ve svých ana-

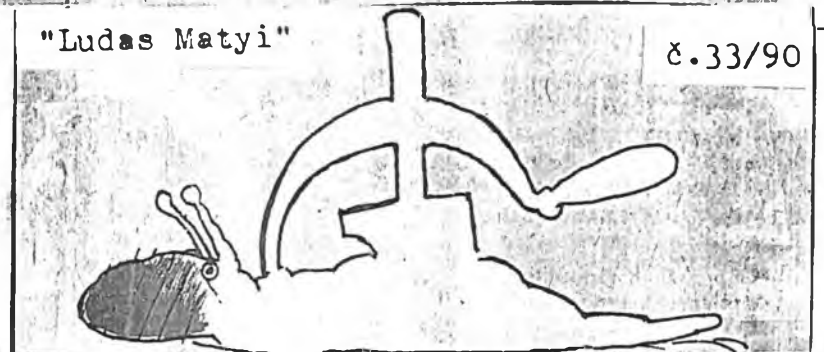
J. Štyrský: Koláž z cyklu „Stěhovací kabinet“, 1934

lyzách poukazyval Lasky vždy znovu na prapůvod marxistické snahy dodávat vlastní ideologii ráz exaktního vědeckého poznání, snahy, která tak úspěšně zmátla i dobromyslné přívržence marxismu. Lasky byl přesvědčen, že tento marxistický postoj nebyl ničím jiným, než reakcí na diagnosu dnem již skoro zapomenutého Lorenze von Steina, která musela být Karlu Marxovi velmi dobře známa. Stein se kdysi vyjádřil asi v tom smyslu, že komunismus si je sice velmi dobře vědom, že vede k revoluci, aniž však ví, jak dále.

Jedním z důvodů, umožňujícím Laskymu jeho dnes tak překvapující prozíravost, byla schopnost, vzít se co nejpřesněji do motivací sociálně-utopického myšlení svých protivníků a odpůrců. Jeho odmítnutí komunismu a z něho

vyplývající, přímo militantní apel k nekompromisní konfrontaci, jako jedině záruky přežití pro západní svět, nevycházely jen z aktuální situace padesátých a šedesátých let, nýbrž měly solidní filozoficko-politickou základnu. Z ní vyvozoval důsledky, určující jeho politickou a publicistickou činnost. Povrchní, neinformované či oportunistické reakce mohly z nevažujícím způsobem mluvit o 'primitivním antikomunismu', ale čas dal Laskymu za pravdu.

Závěrem se dá snad říci, že Lasky — společně s několika málo jedinci své intelektuální generace — byl ospravedlněn současným vývojem ve Střední, Východní a Jihovýchodní Evropě, který potvrzuje správnost jeho analytického myšlení a jeho akcí.

"Ludas Matyi"

č. 33/90

Problém zla

Vratislav Effenberger

ALLES FÜR DIE FRAU
BUNTE

Mělo by být možné vidět se denně v některých souvislostech s nimiž si nevíme rady chceme-li je posuzovat odděleně od toho co víme sami o sobě taková nemoc nemá jméno roste jako ruce nebo nohy téměř z ničeho není málo příkladů v dějinách kdy se lidé zavazovali žít znovu a jinak pomáhat starým lidem nosit těžká břemena vařit z vody čpavek někteří vynálezci se dokonce sami zavírali do skříní s výbušným práškem je tu případ muže kterého nedovedli chytit když objevil vrtulku k vystupování do výšky a tak dále mnoho udatných myslitelů nešťastný Pasteur Skoropyltin zmizel se svým potápěčím zvonem daly se pokusy důmyslem obelstít ruletu lidé se proháněli po zeměkouli s očima planoucímá zvědavostí radostně kořistili z malých nesmyslů a z velkých odstraňovali dráty aby je vystrkovali na hvězdy svazovali si ruce všemi druhy hulvátsství a přičichávání ke květinám tak stará že nemá jméno pohádky při nichž se chechtali celí umazaní od vánočních kolekcí nebo přilepení na střeších rodných domů teď si házejí vrata z tlustých prstů do tlustých očí táhni má slavná tisíciletá obluda

choval jsem si tě jen pro okamžiky které následují po prudkých zřetech abych se uklidňoval na tvé nehybnosti

Budu muset o tom napsat báseň která se mi bude rozpadat pod rukama jako tunel ze suchého písku protože jak tak do sebe házeli celé sudy nepozřitelných kořalek svázané balíky usušeného prádla dívali se kde zmizím za kterým rohem básně strkali je do hlediště na sedadla a křičeli na mne Hrajte mít hubu zaflákanou velkými slovy zde stojí zákon ten známý pohyb povytahování límce saka při oblékání zimmiku trhej biláčku máš přece vahadla a jsi něžný a spravedlivý jako vosa máš kořínky ve vyprahlé hlíně a vlašťovky na drátech a tramvaje přejíždějící rovnoběžku tak s tím něco udělej budeme se koukat můžeš nám držet palec jsme tví hodní vyčistění zbrojnoši poněkud vykleštění do třpytivého lesku

jsou tu myčky hud a frajeři nabřesklí nejistotou jeden z nich kupuje sádlo druhý se prodává řezníkoví jiní přijeli až ze Slovenska kupujte se nebozezy a roztrhanými střevíci bude třeba navzájem se doprovázet jako bubny a píšťaly

BUNTE 57

Pia Frankenberg, 32. Filmregisseurin. Hauptrolle in „Brennende Betten“. Erbin. Reich

Tatjana Patitz, 23. ein Millionen-Dollar-Gesicht. Top-Model. Meist mit Pferd, Katzen, Hund in Malibu

Barbara von Bismarck. Ihr Gatte machi Schnaps. Sie ist Mittelpunkt der Jagden. Zwei Söhne

Britta von Lojewski, 27. Sexy Stimme. Radio Hamburg. Taxifahrer. stellen sie lauter. Liebt die Nacht

Daniela Bechtolf, 32. Bank-Adel. Mode. Leider heiratete sie: Rolf Schnal, 35, „Windsor“-Chef

Iris Seybold. Attraktive Wirtin. „Flic Flac“, Blankeneser Landstraße 29. Männer schwärmen

Karen Schultz, 24. Typ: klare Blonde, Boris-Geliebte. Wer beide sieht, glaubt an die Liebe. Erfrischend

Die Sängerinnen Taylor Dayne und Lisa Stansfield

Finanční komise pro přípravu
Dnů míru a čs.-sov. přátelství

Nessrin Gräfin zu
Königsegg-Große
Gastgeberin. „Ham-
burg liebt man, aber
man verfällt ihm nicht“

V Šumperku 20.4.1988

N á v r h r o z p o č t u

Dnů míru a čs.-sov. přátelství konaných 10. - 11. září 1988

P ř í j m y : slosovatelná vstupenky 35 000 ks a 7,-Kčs ²⁴⁵ ~~220~~ 000,- Kčs

V ý d a j e : tisk pozvánek, letáků, plakátů 10 000,- + 10 000,- = 20 000,- Kčs
 zhotovení transparentů (15 ks) 9 000,- Kčs
 fotodokumentace 1 000,- Kčs
 výadota tribuny 5 000,- Kčs

poaminy 1000,-

propagace c e l k e m 10 000,- + 30 000,- Kčs + 5 000,-
~~45 000,-~~

> 10cm 3.52
 10-25 4.49
 25 5.42
 18.50/km km

ozvučení náměstí Čs.-sov. přátelství 7 000,- Kčs
 hosté a pořadatelský sbor 8 000,- Kčs
 (oficiální delegace + 200 pořadatelů)
 organizační zabezpečení c e l k e m 15 000,- Kčs

Catherine Deneuve - Jung mit 46

vystoupení skupiny Plavec 8 000,- Kčs
 Kubánské kozáci 10 000,- Kčs
 dechová hudba 15 000,- Kčs
 kulturní akce na malém letním divadle 3 000,- Kčs
 dopravné soubory 4 000,- Kčs

programové zabezpečení c e l k e m 40 000,- Kčs

ceny věcné loterie 90 000,- Kčs
 tisk slosovatelných vstupenek 5 000,- Kčs

zajištění loterie c e l k e m 95 000,- Kčs

Estlinová
 Hosierna kapony

Pater Basilus Streithofen

V ý d a j e celkem 180 000,- Kčs

P ř í j m y celkem 210 000,- Kčs

předpokládaný zisk 30 000,- Kčs

Předpokládaný zisk bude použit na příspěvek OV SČSP.

Constance Wetzel,
25. Ex-Boris-Freundin. Liebt Bodybuilding und Dostojewski - und TV

Jil Sander. Ex-Journalistin („Petra“).
Lebte ihren Traum. Ist an der Börse.
Rolls-Fahrerin

Při sestavování rozpočtu přihlížela finanční komise k požadavkům jednotlivých komisí a průměru nákladů v minulých letech. Hlavním předpokladem pro čerpání výdajů je bezpodmínečně zajistit prodej všech vstupenek. Celkové částky ve výdajích pro jednotlivé komise je třeba považovat za maximální a nepřekročitelné.

Všechné výdaje musí být objednány se souhlasem hospodárky OV SČSP a předsedy příslušné komise, který zodpovídá za dodržení stanoveného rozpočtu. Na každém dokladu musí být vyznačeno o co se jedná, kdo materiál nebo práci převzal a kdo povolil úhradu. Dále musí být v plném rozsahu respektovány platné směrnice SČSP, zejména při proplácení občerstvení, diet a cestovních výdajů. Bez těchto náležitostí nebudou doklady uhrazeny.

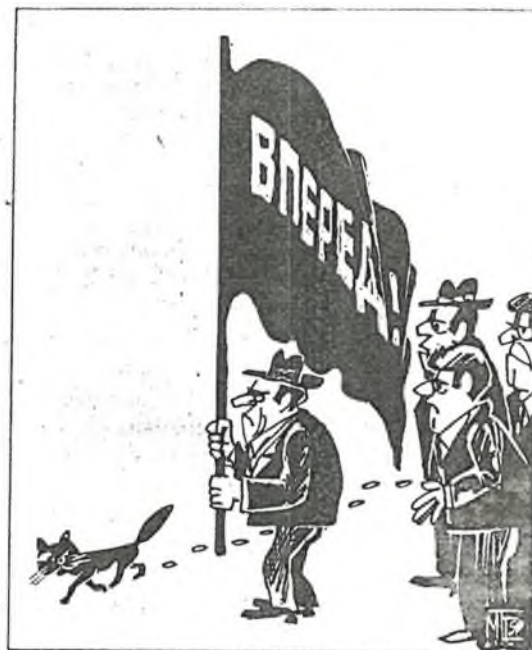
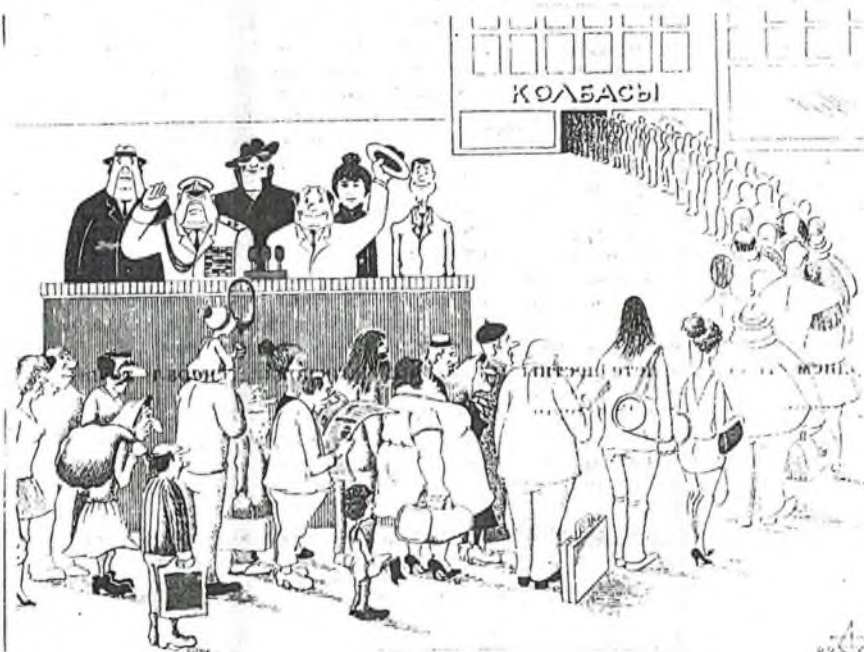
Rozpočet podléhá schválení komisí pro přípravu Dni míru a čs.-sov. přátelství a předsednictva OV SČSP.

Stiche, die heilen: Akupunktur

Předseda finanční komise :
Ing. Luděk H a t o ň

Jil Sander

Sovětskaja Estonia -

Vzpomínka na našeho otce Josefa T r h l í k a, legionáře.

Náš tatínek Josef Trhlík se narodil v Tučapech u Holešova v r. 1884. Měl menší hospodářství. V roce 1914 když vypukla I.světová válka musel otec narukovat. Na frontě v Karpatech byl raněn a ležel dlouho ve Vídni v lazaretu. Po uzrvení byl odeslán opět na frontu a byl zajat skupinou Rusů. Tam byl přítomen i gen.Brusilov, který řídil tuto významnou ofensivu. Domluvili se a celý úsek fronty přešel do zajetí. Tehdy se vzdávaly čety i roty. Na konec přešel do zajetí i pražský 28.pluk i se zástupcem velitele pluku /Pražské děti/ i s plukovní hudbou. Zajatci byli internováni v zajateckých táborech, největší byl v Dárnici. Byli tam zajatci různých národností, povah i chování. Otec se přihlásil do rudných dolů na práci. Dozorci byli Rusové. V té době se formovaly rusko-české legie. Šlo to velmi pomalu než se vytvořilo prostředí a příslušné možnosti. V r.1917 první sformovaná brigáda 1.pluku Mistra Jana Husa a 2. pluk Prokopa Velikého, v počtu asi 3000 mužů, ukázaly svou statečnost ve slavné bitvě u Zborova. Z těch 3000 bojovníků padlo na 1500, nebo bylo zraněno. Později, hlavně 6.pluk Hánácký, porazili německou přesilu a zvítězili v bitvě u Bachmače. Když navštívili formující se legie jejich zástupci pracovní tábor, otec se přihlásil mezi prvními. Byl přidělen k lehkým dělostřelcům pro boj v zákopech. Byl to 8.pluk Slezský. Operoval na magistrále a okolí Západní a střední Sibíře. Byli to vojáci velice stateční a často bojovali proti přesile bolševiků, 10 legionářů proti až stovce bolševiků. Zmínoval se o městech Čeljabinsk, Novgorod. Legionáři měli rádi ruské obyvatelstvo. Otec nám vyprávěl, jak učil Rusky péci chleba. Topili a přikládali slámou. Jsme přesvědčeni, že naši lidé nikomu neuškodili. Byl to lid velice zubožený, podle vyprávění tatínka. Zvláště ženy, děti a lidé staří. Když nastal rok 1918, začli se legionáři vracet do svobodné vlasti. Ale naši v Rusku o tom ani nic nevěděli. Když se to také dověděli, pomysleli na návrat. Ale bolševici je nechtěli vůbec pustit. Nějakou kratší cestou nemohli, bolševici tomu bránili ze všech sil. Tak se museli legionáři těžce probíjet a šlo to velice pomalu. Bolševici jim vyhazovali mosty, trhaly koleje, aby vlaky nemohly pokračovat v cestě. Byly mezi nimi tuhé boje a přestřelky. Tak se po dlouhé době a námaze, přes mnohá nebezpečí probili do Vladivostoku a přes Singapur a Terst velkou oklikou a objíždkou po moři se vrátili do svobodné vlasti. To byl rok 1920. Doma se otec stal členem Čsl. obce legionářské v Holešově. Legionářům bylo nabídnuto státní zaměstnání, buď u dráhy nebo u pošty. Otec měl rád práci v zemědělství, tak zůstal zemědělcem. A když po válce byl rozparcelován dvůr Zělkov, dostali všichni legionáři možnost koupit půdu a stát se jejím majitelem. Snad to bylo trochu levnější a půjčila jim na to Legiobanka. Koupil asi 2 ha a splatné to bylo asi v r.1937. Pak přišla II.světová válka. Otec začal být nemocný. Byly to následky přechlazení. Zemřel v březnu 1949. Pohřeb měl s vojenskou poctou, legionáři v uniformě drželi stráž, hudbu a čestnou četu vyslal 3.pluk Jana Žižky jež byl dislokován v Kroměříži. Do měsíce na to přišel zákon, že se pohřby legionářů nesmí konat v tom rozsahu. Nebo to bylo takové nařízení. Jsme rádi, že nyní můžeme žít ve svobodě. Jen aby si toho lidé víc vážili a byli k sobě ohleduplnější a měli se mezi sebou rádi. Ale to bude asi nejtěžší. Totalitní režim trval příliš dlouho. Markéta a Jožka Trhlíkovi

